

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΥΓΕΙΑΣ**

ΕΠΕΙΓΟΝ

Αθήνα, 31 / 8 / 2018

Αρ. Πρωτ.: 58654

**ΑΥΤΟΤΕΛΕΣ ΤΜΗΜΑ ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΗΣ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑΣ,
ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ &
ΚΩΔΙΚΟΠΟΙΗΣΗΣ**

Ταχ. Δ/ση : Αριστοτέλους 17
Τ.Κ. : 101 87 Αθήνα
Τηλέφωνο : 2132161429
Fax : 2132161931
Πληροφορίες :
E-mail : tke@moh.gov.gr

ΠΡΟΣ: ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

Δ/ση Κοινοβουλευτικού
Ελέγχου
Τμήμα: Ερωτήσεων

ΘΕΜΑ: Απάντηση σε ερώτηση Βουλευτή

Απαντώντας στην με αρ. **334/25-7-2018** ερώτηση, που κατατέθηκε στη Βουλή των Ελλήνων από το Βουλευτή κ. Ν. Νικολόπουλο, σχετικά με τη διενέργεια ελέγχων στον τομέα των τροφίμων, σας γνωρίζουμε τα ακόλουθα:

Το Υπουργείο Υγείας, συμβάλλοντας στην προστασία της υγείας καταναλωτικού κοινού και στην ασφαλή προσφορά τροφίμων & ποτών, είναι αρμόδιο στην θέσπιση υγειονομικών όρων και προϋποθέσεων λειτουργίας Επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται στον τομέα της αποθήκευσης, παρασκευής, προσφοράς και διάθεσης τροφίμων και ποτών.

Σχετικά με το ρόλο του Υπουργείου Υγείας για τις Επιχειρήσεις Υγειονομικού Ενδιαφέροντος και ειδικότερα τις επιχειρήσεις τροφίμων και ποτών, σας παραθέτουμε συνοπτικά το ιστορικό του ρόλου και των αρμοδιοτήτων του στον επίμαχο τομέα των τροφίμων, καθώς και αναλυτικότερα τον έλεγχο των τροφίμων σε όλα τα στάδια της παραγωγής τους.

1. ΘΕΣΜΙΚΟΣ ΡΟΛΟΣ ΚΑΙ ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΤΟΥ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΥΓΕΙΑΣ ΣΤΟΝ ΤΟΜΕΑ ΤΩΝ ΤΡΟΦΙΜΩΝ

1.1. Υγειονομικοί έλεγχοι στον τομέα των τροφίμων στην Ελλάδα (σύντομο ιστορικό)

Η Δημόσια υγεία περιλαμβάνει δράσεις στις οποίες συμπεριλαμβάνονται, μεταξύ άλλων, η προστασία της υγείας των πολιτών, η πρόληψη των νοσημάτων, καθώς επίσης και η αποτελεσματική διαχείριση των λοιμωδών και των άλλων νοσημάτων υψηλού κινδύνου και επιπολασμού (Ν. 3372/2005). Για τη λήψη των μέτρων πρόληψης και καταπολέμησης επιδημικών νοσημάτων, καθώς επίσης και την προστασία της Δημόσιας Υγείας εκδίδονται επιμέρους υγειονομικές διατάξεις (ΑΝ.2520/1940).

Ειδικότερα, για την υγιεινή και την καθαριότητα των εργοστασίων, των καταστημάτων, καθώς επίσης και του προσωπικού που υπηρετεί σε αυτές, αλλά και **για την υγιεινή των τροφίμων**, το Υπουργείο Υγείας διαχρονικά εκδίδει υγειονομικές διατάξεις σχετικές με την υγιεινή των τροφίμων (π.χ. Δ.Υ.Α. 2805/1960, Α1β/11261/1981, Υ.Α. Α1β/8577/1983, Υ.Α. Υ1γ/Γ.Π/οικ.96967/2012), ρυθμίζοντας στη λεπτομέρεια τους όρους και τις προϋποθέσεις των επιμέρους θεμάτων για την προστασία της Δημόσιας Υγείας.

1.2. Ο θεσμικός ρόλος του Υπουργείου Υγείας

Πριν τη δημιουργία του Ενιαίου Φορέα Ελέγχου Τροφίμων (ΕΦΕΤ) η **μελέτη και ο καθορισμός των υγειονομικών όρων ίδρυσης και λειτουργίας των επιχειρήσεων τροφίμων καθώς και οι έλεγχοι αυτών** ανήκαν στην αρμοδιότητα του Υπουργείου Υγείας. Με τη δημιουργία Κεντρικής Αρμόδιας Αρχής για τον έλεγχο των τροφίμων (ΕΦΕΤ), οι αρμοδιότητες που αφορούν τη νομοθετική ρύθμιση των ανωτέρω **παρέμειναν** στο Υπουργείο Υγείας (Νόμοι Δημόσιας Υγείας για την προστασία της Δημόσιας Υγείας).

Σελίδες απάντησης: 5
Σελίδες συνημμένων:
Σύνολο σελίδων: 5

Σκοπός του ΕΦΕΤ, σύμφωνα και με τον ιδρυτικό του νόμο (Ν.2741/1999), είναι η προστασία του καταναλωτή, ο έλεγχος ποιότητας και η ποιοτική αναβάθμιση των τροφίμων, η προστασία οικονομικών συμφερόντων του καταναλωτή και η μέριμνα για αποτροπή παραπλάνησης. Ως Αρμόδια Κεντρική Αρμόδια Αρχή εκπροσωπεί τη Χώρα στην Ε.Ε, αποδίδει στοιχεία ελέγχων, εκδίδει οδηγίες για την Υγιεινή των τροφίμων **για την προστασία του Καταναλωτή**.

Το Υπουργείο Γεωργίας (νυν ΥΠΑΑΤ) με τις έμπειρες υπηρεσίες και τον εργαστηριακό του εξοπλισμό είναι πάντοτε αρμόδιο για όλη την πρωτογενή παραγωγή, ζωική ή φυτική. **Το Υπουργείο Υγείας είναι πάντοτε αρμόδιο για τη Δημόσια Υγεία.**

1.3. Νομοθεσία σχετικά με τους ελέγχους στον τομέα των τροφίμων

Με τις διατάξεις του Α.Ν. 2520/1940 «Περί Υγειονομικών Διατάξεων» καθώς και των Ν. 4025/2011 και 4075/2012, παρέχεται **πάγια εξουσιοδότηση στον Υπουργό Υγείας** να εκδίδει Υγειονομικές Διατάξεις, με σκοπό την προστασία της Δημόσιας Υγείας. Στο παραπάνω πλαίσιο έχουν εκδοθεί μέχρι σήμερα Υ.Δ. που αφορούν το πόσιμο νερό, τα πιστοποιητικά υγείας εργαζομένων, τους όρους και τις προϋποθέσεις των καταστημάτων υγειονομικού ενδιαφέροντος και των καταστημάτων παροχής υπηρεσιών υγειονομικού ενδιαφέροντος και πολλές άλλες.

Οι Διευθύνσεις Υγείας των Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων (νυν Διευθύνσεων Δημόσιας Υγείας Π.Ε.), που εφαρμόζουν την Υγειονομική Νομοθεσία του Υπουργείου Υγείας, έχουν και την ευθύνη εφαρμογής των ανωτέρω (ΕΚ) κατά τη διάρκεια των υγειονομικών ελέγχων που γίνονται στις επιχειρήσεις της Υ.Δ. Υ1γ/Γ.Π/οικ.47829/2017, όπως κάθε φορά ισχύει σύμφωνα με τους Νόμους για τη Δημόσια Υγεία και το Νόμο Καλλικράτη.

Σύμφωνα με την ισχύουσα Εθνική Νομοθεσία «Υγειονομικός έλεγχος είναι η λεπτομερής εξέταση των τροφίμων ζωικής ή φυτικής προελεύσεως και των ποτών, καθώς και των αντικειμένων, των χώρων και των εγκαταστάσεων, που παρουσιάζουν υγειονομικό ενδιαφέρον **προκειμένου να περιοριστεί η μετάδοση λοιμογόνων παραγόντων και να διαπιστωθούν τυχόν δυσμενείς επιδράσεις στη Δημόσια Υγεία**».

Το Δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης έχει ήδη καθορίσει το πλαίσιο της υγιεινής των τροφίμων σε όλα τα στάδια της παραγωγής με τους Κανονισμούς : 178/2002 για τα τρόφιμα, 852/2004 για την υγιεινή των τροφίμων, 853/2004 για την υγιεινή των τροφίμων ζωικής προέλευσης, 853/2004 για τους επισήμους ελέγχους στα τρόφιμα.

Για τον καθορισμό των αναγκαίων συμπληρωματικών μέτρων εφαρμογής του Κοινοτικού Δικαίου για την υγιεινή και την ασφάλεια των τροφίμων, εκδόθηκε η υπ' αριθμ. 15523/2006 ΚΥΑ όπως ισχύει, η οποία ρύθμιζε αρμοδιότητες των Κρατικών αρμοδίων αρχών που συμμετέχουν στον επίσημο έλεγχο των τροφίμων στην Ελλάδα και **η οποία θα πρέπει να εκσυγχρονιστεί και να τροποποιηθεί** σύμφωνα με τα νέα δεδομένα.

Συμπερασματικά, ο έλεγχος των Διευθύνσεων Δημόσιας Υγείας στον τομέα των τροφίμων **έχει υγειονομικό και επιδημιολογικό χαρακτήρα**, δεν προσεγγίζει τα τρόφιμα περιοριστικά ως προς αξιολόγηση της ποιότητάς τους, **αλλά ως αγωγούς μετάδοσης λοιμογόνων και νοσογόνων παραγόντων, με στόχο την πρόληψη των επιδημιών και την προστασία του πληθυσμού.**

2. ΕΛΕΓΧΟΙ ΣΕ ΟΛΑ ΤΑ ΣΤΑΔΙΑ ΤΗΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΤΩΝ ΤΡΟΦΙΜΩΝ

2.1 Πρωτογενής παραγωγή και προϊόντα ζωικής / φυτικής προέλευσης

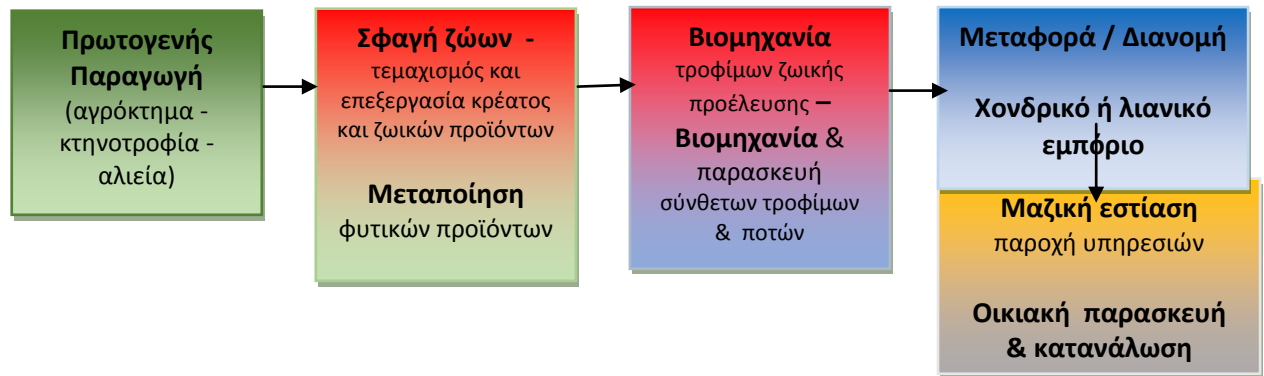
Για τη διασφάλιση της υγιεινής των τροφίμων απαιτούνται έλεγχοι από ειδικούς σε όλο το μήκος της τροφικής αλυσίδας καθώς επίσης και διεπιστημονική συνεργασία. Η πρωτογενής παραγωγή (Καν. 178/2002) ορίζεται ως «η παραγωγή, εκτροφή ή ανάπτυξη πρωτογενών προϊόντων, περιλαμβανομένης της συγκομιδής, του αρμέγματος και όλων των σταδίων της ζωικής παραγωγής πριν από τη σφαγή. Περιλαμβάνει επίσης τη θήρα και την αλίευση, καθώς και τη συγκομιδή άγριων προϊόντων».

Ο Κανονισμός (ΕΚ) 853/2004 ορίζει τα προϊόντα ζωικής προέλευσης ως «προϊόντα που παράγονται από ζώα, καθώς και προϊόντα αυτών, τα οποία προορίζονται για ανθρώπινη κατανάλωση, συμπεριλαμβανομένων των ζώντων ζώων όταν αυτά παρασκευάζονται για τη χρήση αυτή».

Με βάση τα ανωτέρω γίνεται εύκολα αντιληπτό πως ο έλεγχος των τροφίμων στα παραπάνω στάδια της αλυσίδας (πρωτογενής τομέας, παραγωγή ζωικών - φυτικών προϊόντων κ.λπ.) απαιτεί ειδικούς στον τομέα της αγροτικής οικονομίας και της κτηνιατρικής. Σύμφωνα με την ισχύουσα Εθνική νομοθεσία (ΚΥΑ 15523/2006), **οι Περιφερειακές Διευθύνσεις Αγροτικής Οικονομίας & Κτηνιατρικής (ΔΑΟΚ) ασκούν ελέγχους στα :**

- Προϊόντα φυτικής προέλευσης και τις εγκαταστάσεις παραγωγής, μεταποίησης, διανομής και διάθεσης στο λιανικό εμπόριο των προϊόντων φυτικής προέλευσης
- Προϊόντα ζωικής προέλευσης και στις εγκαταστάσεις παραγωγής, μεταποίησης, διανομής και διάθεσης στο λιανικό εμπόριο των προϊόντων ζωικής προέλευσης

Σχήμα 1. Στάδια παραγωγής αλυσίδας τροφίμων

2.2 Βιομηχανική παραγωγή και μεταποίηση τροφίμων (Ν.3325/2005)

Σε ότι αφορά την βιομηχανοποίηση των τροφίμων ζωικής προέλευσης τα οποία και περιγράφονται αναλυτικά στα παραρτήματα του Ευρωπαϊκού Κανονισμού 853/2004 (κρέας, αλιευτικά προϊόντα, γάλα και γαλακτοκομικά προϊόντα, αυγά κ.λπ.), καθώς επίσης και τη μεταποίηση φυτικών προϊόντων (π.χ. ζάχαρη, αλεύρι, ελαιόλαδο κ.λπ.), ασκούν ελέγχους οι Περιφερειακές Διευθύνσεις Αγροτικής Οικονομίας & Κτηνιατρικής (ΔΑΟΚ).

Στο Ν. 4177/2013 ως ποιότητα ορίζεται «*το σύνολο των στοιχείων και χαρακτηριστικών ενός προϊόντος ή μιας υπηρεσίας, που προδιαγράφουν την ικανότητά του ή την ικανότητά της να ικανοποιήσει προδιαγεγραμμένες ανάγκες*». Όπως αναφέρθηκε στο πρώτο μέρος, «Υγειονομικός έλεγχος είναι η λεπτομερής εξέταση των τροφίμων ζωικής ή φυτικής προελεύσεως και των ποτών, καθώς και των αντικειμένων, των χώρων και των εγκαταστάσεων, που παρουσιάζουν υγειονομικό ενδιαφέρον προκειμένου να περιοριστεί η μετάδοση λοιμογόνων παραγόντων και να διαπιστωθούν τυχόν δυσμενείς επιδράσεις στη Δημόσια Υγεία».

Οι έλεγχοι στα σύνθετα βιομηχανικά τρόφιμα και ποτά ασκούνται :

- από τις Περιφερειακές Διευθύνσεις Ανάπτυξης ως προς τη ποιότητα τους και
- από τις Περιφερειακές **Διευθύνσεις Δημόσιας Υγείας ως προς την υγιεινή τους.**

Ειδικότερα, σύμφωνα με την ισχύουσα Εθνική νομοθεσία (ΚΥΑ 15523/2006), οι Περιφερειακές Διευθύνσεις Ανάπτυξης ασκούν τους ποιοτικούς έλεγχους τροφίμων στα στάδια της παραγωγής και της μεταποίησης.

Στις μεταποιητικές επιχειρήσεις σύνθετων τροφίμων, μεταξύ άλλων, εμπίπτουν οι δραστηριότητες παραγωγής χυμών και αναψυκτικών, η αρτοποιία, η παραγωγή νωπών και διατηρημένων ειδών ζαχαροπλαστικής και παγωτών από παστεριωμένο γάλα, η παραγωγή σοκολάτας, κακάο και ζαχαρωτών, η παραγωγή έτοιμων γευμάτων, η παραγωγή μεταλλικού νερού και άλλων εμφιαλωμένων νερών, πάγου κλπ και ο Υγειονομικός Έλεγχος ασκείται από τις **Περιφερειακές Διευθύνσεις Δημόσιας Υγείας**.

2.3 Έλεγχοι στα στάδια της διανομής

Σε όλα τα στάδια της διανομής των τροφίμων συμμετέχουν, κατά την αρμοδιότητα τους, όλες οι Περιφερειακές Διευθύνσεις. Ειδικότερα, όταν πρόκειται για τρόφιμα ζωικής προέλευσης τους ελέγχους εκτελούν οι Περιφερειακές Διευθύνσεις Αγροτικής Οικονομίας και Κτηνιατρικής, οι οποίες δίνουν και πιστοποιητικά καταλληλότητας των οχημάτων που μεταφέρουν τρόφιμα ζωικής προέλευσης.

Στο στάδιο της διανομής γίνονται επίσης αγορανομικοί, ποιοτικοί και υγειονομικοί έλεγχοι. Οι Περιφερειακές Διευθύνσεις Ανάπτυξης εκτελούν τους ποιοτικούς και αγορανομικούς ελέγχους σε όλα τα στάδια της διανομής των τροφίμων μετά την πρώτη μεταποίηση. Οι **διευθύνσεις Δημόσιας Υγείας των Περιφερειών** ασκούν τους υγειονομικούς ελέγχους στα στάδια της διανομής των τροφίμων, καθώς επίσης χορηγούν πιστοποιητικά καταλληλότητας στα οχήματα μεταφοράς των τροφίμων μη ζωικής προέλευσης.

2.4 Έλεγχοι στα στάδια της λιανικής διάθεσης και της μαζικής εστίασης

Σύμφωνα με τον κανονισμό 178/2002, ως λιανική ορίζεται «ο χειρισμός ή/και η μεταποίηση τροφίμων και η αποθήκευσή τους στο σημείο πώλησης ή παράδοσης στον τελικό καταναλωτή, περιλαμβάνονται οι τερματικοί σταθμοί διανομής, οι επιχειρήσεις μαζικής εστίασης, τα κυλικεία εργοστασίων, τα εστιατόρια και άλλες παρόμοιες επιχειρήσεις παροχής υπηρεσιών εστίασης, τα καταστήματα, τα κέντρα διανομής και τα πρατήρια χονδρικής». Στα αναφερόμενα του Κανονισμού 852/2004 σχετικά με το στάδιο της λιανικής πώλησης, ο όρος «δραστηριότητες» περιλαμβάνει και τη μεταποίηση (π.χ. την προετοιμασία προϊόντων αρτοποιίας που περιέχουν προϊόντα ζωικής προέλευσης) στο σημείο της πώλησης στον τελικό καταναλωτή.

Στον Κανονισμό 853/2004, ορίζονται μεταξύ άλλων οι **απαιτήσεις υγιεινής** που πρέπει να τηρούν οι επιχειρήσεις τροφίμων οι οποίες χειρίζονται τρόφιμα ζωικής προέλευσης σε όλα τα στάδια της τροφικής αλυσίδας εκτός της λιανικής τους διάθεσης. Κατά συνέπεια στις επιχειρήσεις που ο Κανονισμός 853/2004 δεν εφαρμόζεται, δεν απαιτείται η συμμετοχή Κτηνιάτρων στον έλεγχο των τροφίμων, δεδομένου ότι τα μέτρα κτηνιατρικής υγιεινής έχουν ληφθεί στα προηγούμενα στάδια της παραγωγικής αλυσίδας.

Άλλωστε η Εθνική νομοθεσία ορίζει ότι οι **Διευθύνσεις Υγείας των Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων (νυν Περιφερειακών Διευθύνσεων Δημόσιας Υγείας)** έχουν την ευθύνη εφαρμογής του Κανονισμού (ΕΚ) υπ' αριθμ. **178/2002**, του Κανονισμού (ΕΚ) **882/2004** και του Κανονισμού (ΕΚ) υπ' αριθμ. **852/2004**, στην διάρκεια των υγειονομικών ελέγχων που γίνονται στις επιχειρήσεις της ΥΔ Υ1γ/Γ.Π/οικ.47829/2017) όπως ισχύει κάθε φορά.

Στο στάδιο αυτό εμπίπτουν οι επιχειρήσεις μαζικής εστίασης (προσφοράς πλήρους ή μερικού γεύματος, εστιατόρια νοσοκομείων, ξενοδοχείων, κατασκηνώσεων, βρεφονηπιακών σταθμών, κλινικών και λοιπών Ιδρυμάτων κ.λπ.), οι επιχειρήσεις λιανικού εμπορίου (υπεραγορές τροφίμων, παντοπωλεία, κάβες ποτών, ξηρών καρπών και ζαχαρωδών προϊόντων, πρατήρια άρτου, πρατήρια πώλησης ετοιμών φαγητών, καταστήματα πρατήρια κατεψυγμένων προϊόντων, καταστήματα αλλαντοποιίας και τυροκομίας, καφεκοπτεία, πρατήρια ελαίων και λιπών, πρατήρια ειδών ζαχαροπλαστικής, περίπτερα κ.λπ.).

2.5 Μικτά κλιμάκια και πρωτόκολλα συνεργασίας μεταξύ ΕΦΕΤ και Περιφερειακών υπηρεσιών τοπικής Αυτοδιοίκησης

Σε ισχύ βρίσκονται και οι Υπουργικές Αποφάσεις που προβλέπουν τον ορισμό μικτών κλιμακίων (Υ.Α. 12933/2006), λαμβανομένης υπ' όψη της φύσης των ελέγχων που πρόκειται να πραγματοποιηθούν, από τον ΕΦΕΤ και τις Περιφερειακές Διευθύνσεις Δημόσιας Υγείας. Τέλος, να σημειωθεί ότι όλες οι

περιφερειακές διευθύνσεις του ΕΦΕΤ είναι συναρμόδιες κατά περίπτωση αρμοδιοτήτων, με τις παραπάνω αναφερόμενες Περιφερειακές Υπηρεσίες Δημόσιας Υγείας (ΚΥΑ 052/2004) της τοπικής αυτοδιοίκησης, στα πλαίσια σύναψης πρωτοκόλλου συνεργασίας.

2.6 Εποπτεύουσες αρχές στον τομέα της ασφάλειας των τροφίμων

Το πεδίο της ασφάλειας των τροφίμων έχει διεπιστημονικό και πολυτομεακό χαρακτήρα. Ο τομέας της Ασφάλειας των τροφίμων είναι διεπιστημονικός και πολυτομεακός. Η Γενική Διεύθυνση Υγείας και Προστασίας του Καταναλωτή της Ευρωπαϊκής Επιτροπής επισημαίνει στις κατευθυντήριες οδηγίες για την εφαρμογή των αρχών HACCP, τη διεπιστημονική προσέγγιση που περιλαμβάνει όπου απαιτείται, εμπειρογνωμοσύνη στους τομείς της αγρονομίας, της κτηνιατρικής υγιεινής, της παραγωγής, της Ιατρικής, της Δημόσιας και περιβαλλοντικής Υγείας, της τεχνολογίας των τροφίμων, της χημείας, και της μηχανολογίας.

Στο πλαίσιο της άρσης των επικαλύψεων των αρμοδιοτήτων σχετικά με την εποπτεία των οικονομικών δραστηριοτήτων οι εποπτεύουσες αρχές οφείλουν να συντονίζουν τις δράσεις τους με σκοπό την αποφυγή των αλληλοεπικαλύψεων και την μη επιβολή μέτρων ή ελέγχων για το ίδιο ζήτημα από περισσότερες από μία κάθε φορά αρχές.

Η εν λόγω ερώτηση αποστέλλεται στα συναρμόδια Υπουργεία Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων και Ανάπτυξης & Οικονομίας (Δ/νση Εμπορίου), για θέματα αρμοδιότητάς τους.

ΚΟΙΝΟΠΟΙΗΣΗ:

Βουλευτή κ. Ν. Νικολόπουλο

Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ

ΕΣΩΤ. ΔΙΑΝΟΜΗ:

1. Γρ. Υπουργού
2. Τμήμα Νομ. Πρωτ., Κοιν. Ελέγχου & Κωδικ.

ΑΝΔΡΕΑΣ ΞΑΝΘΟΣ

